

**ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е
на
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
по
Конституционно дело № 29 от 1998 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Делото е образувано по искане на 52 народни представители от XXXVIII Народно събрание за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 37, ал. 1, т. 1 и 2 и чл. 41, т. 3 от Закона за здравното осигуряване /330/.

В искането се поддържа, че нормата на чл. 37, ал. 1, т. 1 и 2 от 330 противоречи на чл. 52, ал. 1 от Конституцията на Република България, тъй като с тази разпоредба се установява "двойно плащане за една и съща дейност- осигуряване на медицинска помощ", и по този начин се накърнява правото на гражданите на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване.

В искането на групата народни представители се поддържа още, че разпоредбата на чл. 41, т. 3 от 330, която предвижда осигуреният член на семейството с по-висок доход да заплаща част от осигурителните вноски за малолетни, за непълнолетни и за пълнолетните неработещи членове на семейството, които не се регистрирани като безработни, противоречи на чл. 14, 47, ал. 1 и 52 от Конституцията на Република България. Поддържа се в искането, че с въвеждането на такова заплащане на част от осигурителната вноска,

семейството и децата се "лишават законодателно от закрилата на държавата".

С оглед на дадената ни с определението от 24 септември 1998 г. на Конституционния съд възможност изразяваме следното становище:

Считаме, че предявените искания спрямо чл. 37, ал. 1, т. 1 и 2 и чл. 41, т. 3 от ЗЗО са неоснователни и следва да бъдат отклонени по следните съображения:

С чл. 52, ал. 1 от Конституцията на Република България са прокламирани като основни права на гражданите: правото им на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и правото на гражданите на безплатно ползване на медицинско обслужване, при условия и по ред, определени със закон.

Тази конституционна разпоредба обаче не е пряко приложима. С нея не се определят условията и редът за възникването, осъществяването и обезпечаването на правото на здравното осигуряване на гражданите. **На Народното събрание е делегирано правото да създаде разгърнатата законова уредба, включително и на механизмите за финансиране на здравеопазването за осъществяването на конституционното право на гражданите на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване.**

Законодателят в случая е компетентен да даде едно или друго конкретно разрешение, включително и по схемата за финансиране на здравното осигуряване. Така е постъпено и при създаването на разпоредбата на чл. 37, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗЗО. Съблюдавайки основните принципи на здравното осигуряване - за задължителното участие, за солидарността на осигурените лица при ползването на набраните средства, както и за участието им в управлението на тези средства, законодателят е възприел определен подход при определяне начина на финансиране на здравното осигуряване. Възприето е набирането на средствата за здравно осигуряване да се осъществява освен чрез месечни осигурителни

вноски, които се определят в процент от получаваните доходи и зависят от социалния статус на лицата, но и чрез заплащане на фиксирана, при това еднаква по размер за всички осигурени лица минимална сума, дължима при настъпването на определен здравноосигурителен случай. Това по същество е продължение на участието на осигуреното лице в здравното осигуряване. **Опора за такова правно решение законодателят има в разпоредбата на чл. 52, ал. 2 от Конституцията,** където е указано, че наред с останалите източници на финансиране, **здравеопазването на гражданите се финансира и от "лични и колективни осигурителни вноски и от други източници, при условия и по ред, определени със закон"**. Такъв източник на средства за здравното осигуряване са и сумите по чл. 37 от ЗЗО. Тези минимални определени суми в никакъв случай не могат да покрият вида, обема и качеството на получаваната медицинска помощ. Те не покриват цената ѝ, тъй като не са обвързани с нея. Тяхното предназначение е да регулират участието на осигуреното лице в набирането на средствата по здравното осигуряване, да съдействат срещу значителни отклонения при разходването на средствата за здравното осигуряване, както и да регулират отношенията осигурено лице - изпълнител при потреблението на медицинската помощ.

Неточно се поддържа в искането, че внасянето на суми от 1 на сто от минималната работна заплата, съответно 2 на сто от минималната работна заплата при всяко посещение на осигуреното лице при лекаря, стоматолога или на здравното заведение, представлява заплащане на цената на получаваната медицинска помощ от страна на осигуреното лице. Съществува изричен запис в Закона за здравното осигуряване - чл. 47 от него, че заплащането на пълната стойност за оказаната медицинска помощ, чийто обхват е гарантиран чрез системата за задължителното здравно осигуряване - чл. 45 от ЗЗО, се извършва между районната здравноосигурителна каса и изпълнителя на помощта. Останалите дейности по здравеопазването, извън тези, обхванати от здравното осигуряване съгласно новосъздадения чл. 3а от Закона за

народното здраве, се ползват безплатно от гражданите и се финансират от републиканския и общинските бюджети, с което държавата изпълнява задължението си за предоставяне на безплатно медицинско обслужване в определени случаи.

Неоснователно е и твърдението, че с въвеждането на задължението за работещите членове на семейството да заплащат част от осигурителните вноски за децата в семейството, на практика ще доведе до оттегляне на държавата от закрилата ѝ към семейството и децата. Конституцията в чл. 47, ал. 1 прогласява като основно конституционно право и задължение на родителите грижите за отглеждането и възпитанието на децата им до тяхното пълнолетие. Понасянето на осигурителната тежест по здравното осигуряване на децата чрез заплащането на част от осигурителната вношка от родителите е по същество коректно изпълнение на тяхно основно родителско задължение и проява на грижа за здравето им. Това не означава, че държавата се е оттеглила от задълженията си да подпомага децата и семейството. Конкретен израз на това конституционно задължение на държавата е поемането на част от финансово-осигурителната тежест при осъществяване на здравното осигуряване чрез заплащане на определена част, а в отделни случаи, визирани в закона, и на пълния размер на осигурителната вношка за децата, безработните, майките и учащите - чл. 41, т. 4,5 и 9 от Закона за здравното осигуряване, както и осигуряването на безплатно медицинско обслужване в случаите по чл. 3а от Закона за народното здраве.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид на гореизложеното считаме, че искането на 52 народни представители за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 37, ал. 1, т. 1 и 2 и чл. 41, т. 3 от Закона за здравното осигуряване е неоснователно и не следва да бъде уважено.

ЗА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

/АЛЕКСАНДЪР БОЖКОВ /